

PK. 47. 85

(X2000281)

Ya
168

LUDI SECULARES
MEMORIÆ
FORMULÆ CHRIS-
TIANÆ CONCORDIÆ

ALTENBURGI
IN AED. B. BARTHOLOMAEI
D. XXVI. & XXVII Augusti A.C. cl. l. LXXVII.

prælectæ

&

ab Ecclesiæ Scholæqve ministris
subscriptæ

consecrati

XII. Sept. A.C. cl. l. LXXVII.

à

Juventute Scholastica Altenburgensi

opera

M. PAULI MARTINI SAGITTARII,
Rectoris.

Typis Gotofredi Richter, Typogr. Aul.

L. B.
S.

T*R*ia Altenburgum nostrum, *Fu-*
bilaa, currente seculo, celebravit; *primum*
A. XVII. 31. Oct. in memoriam doctrinae
Evangelicae à sordibus Pontificiorum ope-
rà Megalandri Lutheri purgatae, initio à
thesibus Tetzelio oppositis & valvis templi aulici Witte-
bergensis eodem anno & die seculi proximi affixis, auspi-
cato facto. *Altero* festivum habuit diem 25. Junii A. XXX.
quò Ecclesiae nostrae Confessio gloriosissimo Imperato-
rum *Carolo V.* Augustae Vindelicorum superiori seculo est
exhibita. *In tertio*, quod 25. Sept. A. LV. instituit, in signe
Dei beneficium *Transactione Passaviensi* fidei nostrae
collatum in memoriam sibi revocavit. Hanc autem *Ca-*
roli V. manu A. 1552. confirmatam *Ferdinandus I.* Rex
tunc temporis Romanorum in Comitibus Augustanis d. 25.
Sept. A. 1555. publice praelegendam & approbandam cura-
verat. Nunc *quartum*, Dei benignitate, adjecit laudan-
dis insistens vestigiis paris Urbium celeberrimi, *Hale*
atque *Torgavia*, quarum illa ex arbitrio Reverendissimi
Magdeburgensium Administratoris AUGUSTI die 22. Ju-
nii ante biennium: haec vero anno elapso ejusdem mensis
die septimo auspiciis Serenissimi & Potentissimi Saxoniae
Electoris JOHANNIS GEORGI II. *Formula Christianae*
Concordiae memoriam ivit celebratum. Sicuti autem
praefatae urbes primordia *Formula Concordiae* inibi jaeta
grata mente recoluerunt: ita *Altenburgum* memoriam
Formula Concordiae subscriptione ministrorum Ecclesiae
Scholaeque in *ede S. Bartholomaei* die 26. & 27. Augusti A.
1577. corroboratae, repetere non dubitavit, pro *vinculo, ne-*
xu & glutine pacis Ecclesiasticae, ut D. Martinum Mirum, vi-
rum vere admirandum, *Formulam Concordiae* salutasse
memini, feliciter conservato debitas DEO gratiarum heca-
tombas litatum. Verbi divini praecones gratioso indultu
Serenissimi Principis ac Domini, Domini FRIDERICI, Du-
cis

cis Saxoniae, Juliae, Cliviae, ac Montium &c. Principis ac Domini nostri Clementissimi, Ecclesiarum & Scholarum Statoris optimi maximi, gratum erga Deum animum die 28. mensis praeteriti in templo S. Bartholomaei declararunt, toti in laetitia effusi, partim quod dies iste candidissimo calculo notandus fausto fidere iterum illuxerit, partim quod jam laudatus *Pater Patriae* indulgentissimus *Concionem Jubileam* ex Esaiae LIV. 11. & seqq. & *Disputationem Synodalem* de *Persona Christi* praesentia sua exoptata & summa attentione fuerit dignatus, immortale nomen vel propterea meritis; Primus enim Principum disquisitionibus sacris hic institutis interfuit, nisi Serenitatis ipsius Proavum piissimum JOHANNEM WILHELMUM, felic. record. exceperis, quem in *Colloquio* 20. Oct. A. 1568. in Curiam nostram inchoato & 9. Martii anni insequentis dissoluto Praefidis munere functum esse constat. Restat, ut idem gratissimi animi Symbolum à Scholae ministris persolvatur; Qui enim ante hos ipsos centum annos teneros pueritiae animos hic formarunt, ut M. Joh. Hammericus, Rector, M. Mich. Sonne/ConR. Paulus Köhler/Cantor, Henricus Himmel/Baccal. Super. & Pancratius Weniger/Baccal. Infer. *Formulam Concordiae*, facta eodem die subscriptione, itidem approbarunt. Sed quâ ratione persolvent? Cum *Concione* aut *Disputatione* non liceat, *Ludo Seculari* Latina induto veste rem expedient, partes suas discipulis mandaturi. Ut autem Vos, Reip. literariae cives summi, medioximi, imi eidem frequentes interesse velitis, submisse & officiose rogant, qui Collegii vinculo juncti idem saxum, pene dixerim Sisyphum, mecum volutant. Valete Deum precantes, ut vinculum *Concordiae Ecclesiae* Gordio quodam nexu firmissimè colligatū firmitus adhuc colliget, compluribus nodis in semetipso implicatis nexusque celantibus magis magisque adstringat, utque gladio Alexandrino dissolvatur, nunquam permittat. Atque hisce precibus locum iri relictum omen non adeo vanum certam facit spem, quo turri S. Crucis Dresdensi A. 1669. m. Jun. fulmine tacta, liber *Formula Concordiae* cum *Confessione Augustana* illaesus decidit atque incolumis fuit conservatus.

A. 1560.

Act. I. Sc. I.
Peücerus agit cum Ebero de Corpore doctrinae ex scriptis Philippi Melanchthonis concinnando.

Sc. II.

Augustus quærit ex Lindemanno, num fama de Theologorum Wittebergensium cum Zwinglianis in Articulo de S. Coena consensu sit certa. Lindemanno hoc asserente Augustus librum Brentii de S. Coena à Christophoro, Duce Würtenbergensi transmissum Facultati Theologicae Wittebergensi destinat, ejusque de laudato libro iudicium postulat operâ Jenisii.

Sc. III.

Eberus, Major & Crellius deliberant, quæ ratione iudicium de Brentii tractatu sit formandum.

Sc. IV.

A. 1561. hab.

Augustus queritur, quod Theologi Wittebergenses in conventu Naumburgensi male ob Zwinglianismum audierint. Lindemannus nullam ipsis fieri injuriam affirmat, quia Confessionem Calvinistarum in Transsylvania approbarunt, ministros Calvinianos Bremam miserunt, & condemnationem hæresium improbarunt, nec non quod Heidelbergenses in Catechismo suo ad consensum Theologorum Wittebergensium provocarint. Augustus perlecto Wittebergensium iudicio vim iis inferri existimat.

Sc. V.

ed. A. 1563.

Schlüsselburgius & Schirmerus colloquuntur de Catechismo Heidelbergensi, allegato in eodem Wittebergensium consensu.

Sc. VI.

Augustus accepto Wittebergensium de Catechesi Heidelbergensi iudicio, ut & Confessione Eberi de S. Coenâ, Wittebergenses ab omni errore liberos pronunciat, quod tamen Lindemannus refutat ostendens, quod Eberus pag. 67. statuat, indignos præter panem & vinum in Eucharistia nihil accipere.

Act. II. Sc. I.

A. 1565.

Schlüsselburgius Schirmero refert, quod Theologi à suspitione consensu cum Zwinglianis se liberarint, & scriptum famosum contra Lutherum ediderint, in quo hic introducit à Philippo contendens, ut se de mortuo, doctrinam de S. Coena mollius paulo proponeret. Colloquentes adhuc à ministro publico Acad. Witteb. ad Consilium Academicum citantur,

Sc.

Sc. II.

Johannes Wilhelmus à Wigando & Cœlestino de erroribus Wittebergenſium & Lipſienſium in articulis de Perſona Chriſti, bonis operibus & S. Cœna certior redditus judicat, rem in Colloquio Altenburgi habendo poſſe componi.

s. III.

Eberus, Major, Cruciger, & Peucerus Schließelburgio & Schirmero exprobrant, quod de Theologorum lectionibus & ſcriptis durius fuerint opinati: Propterea Academia *A. 1567.* exire jubentur, Programate publicè affixo.

Sc. IV.

Augustus conſilio Agnati de Colloquio Altenburgi *A. 1568.* instituendo aſſentiens Theologos cum Lindemannno eò ablegat.

Sc. V.

Joh. Wilhelmus Theologos Altenburgi congregatos ad concordiam adhortatur, iisq; articulos de neceſſitate bonorum operum ad ſalutem, libero arbitrio & Adiaphoris proponit ventilandos. *A. 1568. 20. Oct.*

Act. III. Sc. I.

Augustus à Cracovio percipiens, quod Theologi Altenburgi præſentes nondum in articulo de bonis operibus convenerint, & ſuorum Theologorum quo ad illum Locum confeſſio ſit genuina, Colloquium diſſolvendum eſſe ſtatuit. D. Andreae literis à Julio, Duce Brunovicenſi, & Wilhelmo, Landgravio Haſſiæ ſcriptis & exhibitis Auguſto operam ſuam in conciliandis Theologis offert, quam etiam Elector amplectitur, data Andreae copia, ut cum Theologis Wittebergenſibus agat. *A. 1569. 17. Jul.*

Sc. II.

Johanni Wilhelmo, Wigandus ac Cœleſtinus recentibus Theologis Electoralibus Altenburgo clam diſcedentibus Colloquium eſſe diſſolutum, eosque Electori talem orthodoxam confeſſionem de bonis operibus exhibuiſſe, qualem in Colloquio edere recuſarant. *A. 1569. 9. Mart.*

Sc. III.

D. Andreae cum Ebero & Majore Wittebergæ de ſcripto à ſe tranſmiſſo loquitur, & declarationem eorum urget, quam ob Collegarum morbo laborantium abſentiam in aliud tempus differunt. *A. 1569. m. Aug.*

A. 1570.

Sc. IV.

Johannes Wilhelmus à Wigando & Cœlestino intelligit, Wittebergenſes Catechiſmum multis erroribus refer- tum publicæ lucis feciſſe, refutatum tamen à Theologis Brunovicenſibus, Lüneburgenſibus, Borufficis, Hallenſibus, Mansfeldicis, Rūthenicis & Jenenſibus: ſtatuit rem Electori per literas aperire, adjecto Catechiſmo & Cenſuris.

A. 1571.

Sc. V.

Lindemannus & Jeniſius ſibi invicem exponunt Cru- cigeri, Pezelii & Molleri conatus in Synergismo & Calvinifimo defendendo ut & edendo Catechiſmum, pias & Chri- ſtianas Qvæſtiones de discrimine articulorum horum: aſcendit ad cœlos, ſedet ad dexteram Dei, Stereoma, Theſes Jeſuitæ Alberti Sperlingii de Majeſtate Chriſti, nec non li- bros Zwinglii & Oecolampadii. Auguſtus cauſa confa- bulationis audita & literis Johannis Wilhelmi perlectis Je- niſio injungit, ut Profeſſores Theologiæ Wittebergenſes & Lipſienſes ut & Superintendentes Dreſdæ ad eſſe jubeat. Deinde Peucerum ob Catechiſmum Scholis obtruſum ob- jurgat, de quo tamen Peucerus ſe purgat: tandem Theologos præſentes admonet, ut ſuam Confeſſionem ſincere con- ſcribant.

A. 1571, 10.
Dec.

A. 1572.

Act. IV. Sc. I.

Lindemannus & Jeniſius judicium ferunt de conſen- ſu Dreſdenſi, in qvæ votis habent, ut ejuſdem errores Ele- ctori innotescant, qvò fieri poſſe arbitrantur libro Lucae Oſiandri, con clavi Electoris ſecretiori illato. Elector ſu- perveniens librum ſibi afferri curat, mandatqve ut Voegel- linus, qvî Exegeſin fidei typis ſuis deſcripſerat, in vincula conjiciatur. Schönbergio deniqve id dat negotii, ut Peu- cerum ob Catechiſmum Wittebergenſem Scholis com- mendatum reprehendat.

A. 1573.

Sc. II.

Secretarius Academiae Lipſienſis qvæſtionem inſtituit cū Voegelino carceri incluſo, qvîs Autor Exegeſeos fidei? Ille ſe primò Autorem profitetur & deinde minis additis D. Joachimum Cureum, Medicum nominat.

Sc. III.

Schönbergius Peucero mandatum Electoris indicat, qværitqve, num literas ad Rectorem Scholæ Portenſis Chriſtophorum Balduſium exararit, qvò tamen negat Peucerus.

Sc. IV.

Auguſtus Schönbergium Conventui Theologorum
Tor-

Torgæ celebrando nomine suo interesse jubet, associatis Johanne Lö-
fero & Hauboldo ab Einsiedel. Deinde Cracovium criminis de Cal- A. 1574
vini doctrina introducenda convictum carceri Lipsiensi addicit.

Sc. V.

Schönbergius Articulos quosdam affirmativos & negativos ex
Lutheri, Philippi & aliorum scriptis collectos Theologis Witteber- A. 1574. m.
genibus Crucigero, Widebramo, Mollero & Pezelio, Torgam evoca- Aug.
tis exhibet subscribendos, quod, licet à Crellio & Selneccero sollicitati,
pertinaciter recusant & propterea Lipsiam deducuntur carceri Arcis
Pleissenburgensis includendi.

Sc. VI.

Theologi in vinculis Lipsiensibus detenti articulos Torgenses
subscribunt, sed certis conditionibus, quibus à Capitaneo Lipsiensi
suppressis ex carcere prodeunt.

Act. V. Sc. I.

Augustus consulit Schönbergium & Lindemannum de conven- A. 1575
tu Theologorum August. Confessionis instituendo & Corpore univer-
sali componendo, quod uterque approbat svadens, ut duodecim The-
ologi Lichtenbergæ conveniant de libris pro normâ habendis deli-
beraturi. Schönbergius Electori fraudem detegit, quâ Theologi Wit-
tebergenses ad sui liberationem usi.

Sc. II.

Lindemannus vices Electoris in Conventu Lichtenbergensi ge- A. 1575. 5.
rens Crellio, Selneccero & aliis Theologis quinque articulos propo- Febr.
nit, de quibus mentem suam aperiunt.

Sc. III.

Augustus Georgio Ernesto, Principi Hennebergæ, propositum A. 1576
de Conventu Theologorum indicat, quod hic laudat suumque studi-
um pollicetur. Lindemannus Electori significat, quid in Synodo
Lichtenbergensi actum, literasque ad Status Augustanæ Confessionis
conficere jubetur, ut Theologos suos Torgam ablegent.

Sc. IV.

Lindemannus nomine Electoris Torgæ præsens D. Andrea, A. 1576. m.
Chemnitio, Chytræo aliisque voluntatem Electoris explicat, qui Scia- Junio.
graphiam Formulæ Christianæ Concordiæ componunt svadentque,
ut ea cum reliquis Statibus communicetur.

Sc. IV.

Augustum cum Schönbergio de conventu Torgensi agentem A. 1577
interpellat D. Andrea felicem Synodi successum nuncians. Augu-
stus lætus ob bonum nuncium alium conventum Bergæ, Cænobio pro-
pè Magdeburgum, indicit & D. Andrea præcipit, ut eo finito subscri-
ptioni Formulæ Concordiæ intersit.

Sc. VI.

Cruciger & Pezelius in visunt Peucerum in Lipsiensi, quò Rochlitio
delatus 2. Aug. 1576. carcere, eique recensent, quæ in causa religionis
hactenus acta sunt.

Sc. VII.

Augustus ex puero nobili & Jenisio reditum Andrea & Linde-
man;

FK Ya 168

A 1577, m. Mart.
manni expiscatur. Hi reduces facti Electori referunt ad Conventus Bergensis & subscriptionem ministrorum verbi divini & Scholarum in Electoratu & Ducatu Vinariensi. Elector de successu exultans gratias agit Deo, D. Andreae, cui etiam torquem aureum offert, Schonbergio, Lindemanno & Jenifio pro fide & opera praestita. D. Andreae pro munere oblato Electori humiles persolvit grates ejusque curam & munificentiam in erogandis sumptibus, qui summam 70000. florenorum excedunt, debitis effert laudibus.

SYLLABUS PERSONARUM.

Augustus, Elector Saxon. Abrahamus Hempel / Altenburgens.
Johann Wilhelm, Dux Sax. David Zeisig / Altenburgens.
Georg. Ernestus, Princeps Henneb. Fridericus Leonhard Schneyer / Trebanus.
Wolffg. à Schönberg / Aulae Mareschall. Dav. Christian Schmidt / Ulst. Thuring.
Georgius Cracovius, Consiliar. Elect. Salomon Voigt / Dresdens.
Laurent. Lindemann / Consil. Elect. Georgius Werner / Lichtenst. Misn.
Georg. Richter / Capitaneus Castr. Lipl. Joh. Georg. Volhardt / Breitingens.
D. Jac. Andreae, Cancell. Acad. Tübing. Joh. Christoph Koppe / Bisleb. Thuring.
D. Paul. Eberus, Prof. Theol. Witteb. Christoph. Theod. Ernst / Königsf. Misn.
D. Georg. Major, Prof. Witteb. Gottfried Meister / Altenburgens.
D. Martinus Chemnitius, Superint. Brunsvic. Joh. Heinicke / Trebanus.
D. Joh. Wigandus, Prof. Jenens. Gottf. Schumann / Petersberga. Osterlandus.
D. Paul. Crellius, Prof. Witteb. Gottfried Eichelbrenner / Eilenbergens.
D. Nicolaus Selneccerus, Prof. Lipl. Joh. Heinrich Kühn / Senftenberg.
D. Joh. Fridericus Coelestinus, Prof. Jenens. Mich. Braunhard / Long. Leub.
D. Dav. Chytræus, Prof. Rostoch. Gottfried Benich / Venedo Leuban.
D. Fried. Widebram, Prof. & Super. Witt. Georg. Tob. Martig Seelingst. Mis.
D. Caspar Cruciger, Prof. Witteb. Salom. Augustus Glauder / Altenb.
D. Heinr. Mollerus, Prof. Witteb. Gottfried Sigm. Westman / Grim. Misn.
D. Christoph. Pezelius, Prof. Witteb. Joh. Riedel / Plaviens.
D. Caspar Peucerus, Archiater. Elect. Joh. Georg. Berger / Wettinens. Saxo.
Joh. Jenifius, Secret. Elect. Gottfried Blumenhöffer / Geyrens.
Secret. Acad. Lipl. Joh. Löscher / Plaviensis.
Conrad. Schlüsselburg / Theol. Stud. Joh. Janckhändler / Altkirchenfis.
Albertus Schirmer / Theol. Stud. Gottfried. Michaelis Bendorf.
Nobilis Puer Electoralis, Joh. Mich. Scholber / Monstab.
Ernest. Voegelinius, Typographus Lipl. Christoph. Börnigen. Altenb.
Minister Publicus Acad. Witteb. Heinr. Wilh. Zemsch / Merhanensis.
Miles, Joh. Andreas Baltermann / Eisenberg.
Prologus. Hermann Georg Schwarze / Schoning. Saxo.
Epilogus. Salomon Voigt / Dresd.

PK. 47.85

(X2000281)

Ya
168

LUDI SECULI
MEMORIAE
FORMULAE
STIANAE CONCO
ALTENBURG
IN AEDIBUS BARTHO
D. XXVI. & XXVII Augusti A.C. cl
praelectae
&
ab Ecclesiae Scholaeque
subscriptae
consecrati
XII, Sept. A.C. cl. l. c. LXX
à
Juventute Scholastica Alter
opera
M. PAULI MARTINI SAG
Rectoris.

Typis Gotofredi Richtheri, Typog

BIBLIOTHECA
PONICKAVIANA

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE
(SAALE)

